

De Liefde (1845-1912)

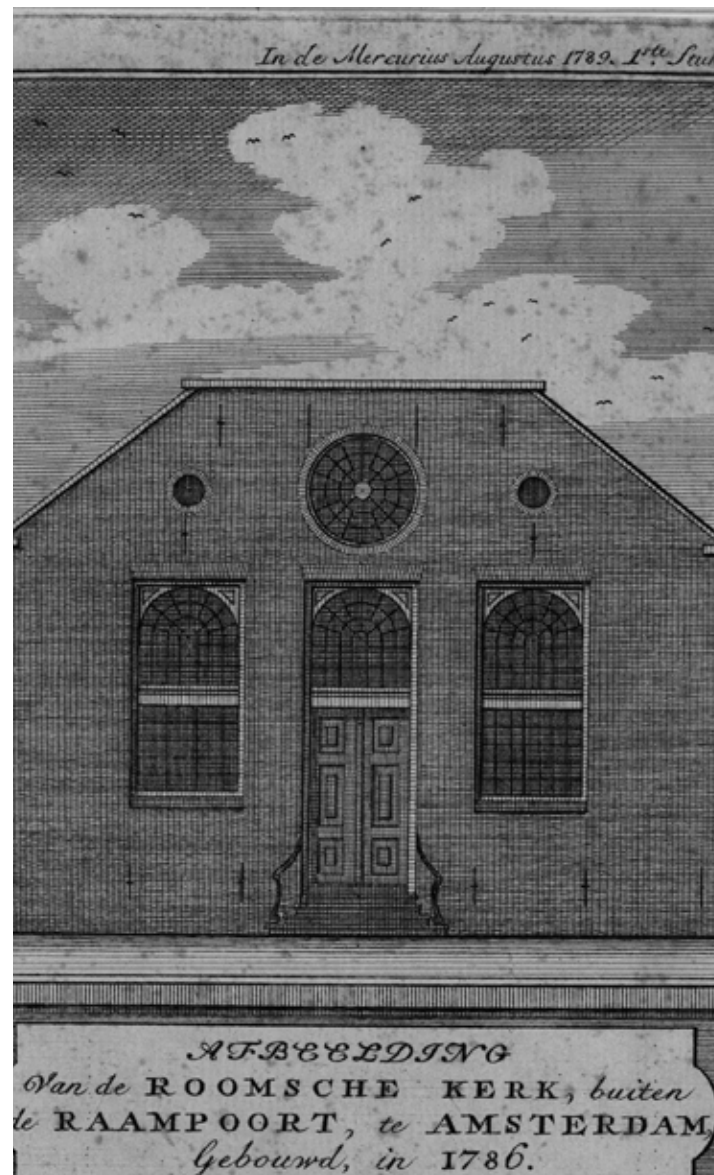
Spelende jeugd op een begraafplaats

Als auteur van dit boek herinner ik me nog levendig hoe ik als kind speelde op de restanten van het voormalige kerkhof De Liefde. Ik zat op de Potgieterschool en tijdens de pauzes trokken we naar wat we het "zandlandje" noemden, een open terrein recht tegenover de school. De gemeente had in de jaren vijftig het laatste deel van de begraafplaats afgedekt met een dikke laag wit zand, bedoeld om te voorkomen dat kinderen in de niet-geruimde grafkelders terechtkwamen. Die voorzorgsmaatregel was doeltreffend, maar niet volledig afdoende. Regelmatig stuitte ik op botresten; oogkassen, kaakdelen, tanden, kiezen en andere beenderen.

Macaber? Misschien. Maar als kind denk je daar niet over na. Je vindt het gewoon.

De Liefde was een rooms-katholiek kerkhof, ingewijd in 1845 en verbonden aan de gelijknamige kerk, die al sinds 1786 bestond. Toen het aantal gelovigen bleef groeien en de oude kerk te klein werd kreeg architect P.J.H. Cuypers de opdracht een nieuwe kerk te ontwerpen. Dit neogotische bouwwerk werd in 1885 ingewijd en in 1990 afgebroken. Het kerkhof bleef in gebruik tot 1912, met de laatste begrafenis in 1893.

Aan het einde van de negentiende eeuw werd de vraag naar grafruimte zo groot dat het kerkbestuur besloot uit te wijken naar een nieuwe locatie. De keuze viel op twee percelen langs de Spaarndammerdijk, waaronder de 12 hectare grote boerenhofstede Leeuwendael. Hier werd de rooms-katholieke begraafplaats Sint Barbara aangelegd,

De eerste kerk De Liefde (1786)

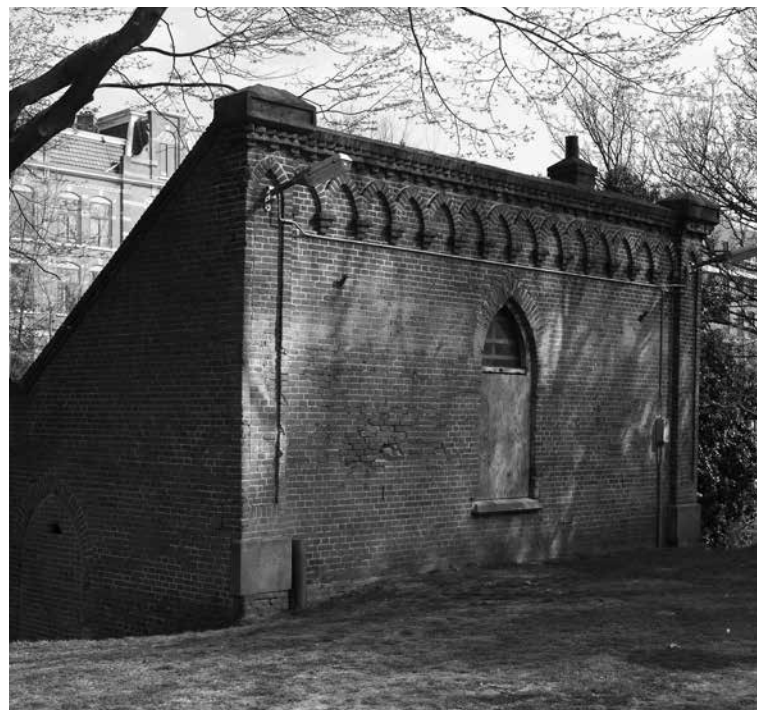

Kerkhof 'De Liefde' als zandlandje

die op 27 september 1893 werd ingewijd. Veel stof-felijke resten van De Liefde werden hier naartoe over-gebracht.

In 1920 werd het oostelijke deel van De Liefde geruimd en zes jaar later veranderde het in het Bilderdijkpark. Slechts één element van het oorspronkelijke kerkhof bleef behouden: het neogotische lijkenhuisje, ontworpen door J.D. Zocher. Dit diende jarenlang als onderkomen voor de plantsoenwachter.

Als kind kwam ik er soms met een vriend om een kopje thee te drinken.

Het lijkenhuisje in verval